Gemeente Amsterdam

Participatieplan Aanpak Metro- en Treinstations Zuidoostflank

Inleiding

Het stadsdeel Zuidoost staat aan de vooravond van een grootse transformatie. Door intensieve verdichting en transformatie van verschillende gebieden in Zuidoost en Ouder-Amstel, is er ruimte om tot 2040 ongeveer 44.000 extra woningen en extra m2 kantoorruimte voor nog eens 30.000 arbeidsplaatsen toe te voegen.

Vanuit de ambitie van (de regio) Amsterdam worden (nieuwe) bewoners en bezoekers vooral gestimuleerd om gebruik te maken van het openbaar vervoer (OV) en de fiets of te lopen in plaats van de auto te nemen. Voor de meeste stations in Zuidoost geldt echter dat de directe omgeving is verloederd. Vooral de onderdoorgangen in de spoordijk waar de entrees van de metrostations direct mee zijn verbonden, geven een groot gevoel van sociale onveiligheid onder reizigers en bewoners. Dit leidt ertoe dat zij het openbaar vervoer en/of die omgeving vermijden. Door de sociale onveiligheid is de onderdoorgang ook een barrière geworden voor het verbinden van beide zijden van het spoor.

Wat gaan we doen?

Het project Aanpak Metro- en Treinstations gaat voor dertien stations onderzoeken hoe deze stations en hun directe omgeving verbeterd kunnen worden zodat ze sociaal veilig en toegankelijk worden. Het gaat om de stations Overamstel, Spaklerweg, Van der Madeweg, Strandvliet, Bullewijk, Holendrecht (ook treinstation), Reigersbos, Gein, Venserpolder, Verrijn Stuartweg, Ganzenhoef, Kraaiennest en Gaasperplas.

Voor de 13 stations die onder het project vallen wordt allereerst een pakket algemene maatregelen uitgewerkt. Vervolgens wordt per station een schets- en voorlopig ontwerp gemaakt. De voorgestelde maatregelen zullen per station aan u worden voorgelegd.

Genderinclusieve aanpak

Het afgelopen jaar heeft de gemeente Amsterdam zich verdiept in het perspectief van de vrouw in de openbare ruimte. Een perspectief dat, naar wat bleek, de afgelopen decennia ontbrak in ontwerpen van de openbare ruimte. Met als gevolg dat vrouwen en meisjes sommige plekken vermijden omdat zij zich onveilig voelen, ook bij metro- en treinstations. En dat terwijl zij in grotere mate gebruik maken, en zelfs afhankelijk zijn, van het OV. In dit project gaat daarom speciale aandacht uit naar vrouwen en meisjes. Het openbaar vervoer moet toegankelijk zijn voor alle mensen, ongeacht gender, leeftijd en lichamelijke beperkingen. Daarom maken wij ook stations die comfortabel zijn voor mensen met een handicap. Uit onderzoek blijkt dat als er vanuit deze doelgroepen (vrouwen en mensen met handicap) ontworpen wordt, de openbare ruimte voor iedereen comfortabel wordt ingericht. “Nothing about us without us” werd in de jaren 90 al door de Disability Rights Movement gebruikt en is nog steeds relevant. Door in het participatieproces nadrukkelijk met deze twee groepen in gesprek te gaan, maken we stationsomgevingen waarvan alle mensen kunnen, durven en willen gebruikmaken.

Waarom doen we dit samen en wat is uw invloed?

We betrekken de huidige en toekomstige bewoners en reizigers van de stations en openbare ruimte bij het project. Hun ervaringen helpen ons om betere ontwerpen te maken. Door hun ideeën en inzichten in de ontwerpen te verwerken, vergroten we de kwaliteit van het uiteindelijke ontwerp. Hierbij zal speciaal gevraagd worden naar de inzichten en erva-ringen van vrouwen en mensen met een handicap.

De participatiedoelen zijn:

Bewustwording: We informeren de verschillende doelgroepen over wat we gaan doen, waarom we dit gaan doen en wanneer we dit doen.

Belangen in beeld: We luisteren nieuwsgierig naar de voorstellen van participanten voor de invulling van algemene maatregelen en schetsontwerpen en hun reacties op het voorlopig ontwerp.

De mate van invloed is:

Adviseren/consulteren: Participanten kunt ad-viseren door per station mee te denken over de invulling van maatregelen. Wij geven aan welke adviezen zijn verzameld, hoe we die verwerken in het project en waarom we ze eventueel niet verwerken.

Wat vragen we aan u? Wat staat al vast?

In het voorkeurbesluit is de Nota van Uitgangspunten (NvU) vastgesteld, daarmee ligt het kader voor het vervolg van het project vast. Om tot de NvU te komen zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd en gesprekken gevoerd met onder andere vrouwen en meisjes. Deze onderzoeken en uitkomsten zijn in de NvU opgenomen. De NvU kan bij het project worden opgevraagd.

De volgende stappen in het project zijn:

1. Bepalen algemene maatregelen: Hoe komt het algemene uiterlijk van de stationsomgeving eruit te zien? Als basis gelden o.a. de verschillende opties uit het ontwerphandboek Puccini van de gemeente Amsterdam, zodat het ontwerp goed te onderhouden is.
2. Ontwerpen directe omgeving stations: De algemene maatregelen worden vervolgens gebruikt om achtereenvolgens een schets-, voorlopig en definitief ontwerp per station te maken. Daarbij is ook ruimte om te kijken naar de knelpunten per station(somgeving). Betrokkenen kunnen meedenken en adviseren over de voorgestelde maatregelen per station.

Er wordt niet geparticipeerd over;

- De binnenkant van de stations, vanaf de poortjes
- De spoorinfrastructuur (zoals de sporen of perrons)
- De dienstverlening van metro & trein
- Het toevoegen van kiosken en ander vastgoed

Het project AMTS is voor realisatie afhankelijk van gelden van het Rijk en partners. Het budget is beperkt en aan specifieke regels gebonden. De ontwerpen dienen aan die randvoorwaarden te voldoen.

Wie kunnen er meedoen?

Stations en hun omgeving zijn enerzijds stukjes stad waar mensen samenkomen om te verblijven of langskomen om van de ene kant van het spoor naar de andere kant te komen. Anderzijds zijn het praktische knooppunten waar vanuit gemakkelijk gereisd moet kunnen worden. We onderscheiden daarom verschillende participatiedoelgroepen, zoals aangegeven in onderstaand schema. De nadruk ligt op vrouwen/meisje en mensen met een handicap. Wij benaderen hen actief om mee te doen met de participatie.

Categorisering op persoon	Categorisering op reizigersmotief	Categorisering op voor-/natransport
Vrouwen	Werkenden & studenten	Voetgangers
Meisjes	Bewoners	Fietsers
Mensen met een handicap	Bezoekers van bewoners	OV-gebruikers
Ouderen	Bezoekers van evenementen	
Ouders met jonge kinderen	Scholieren	

Hoe en wanneer kunt u meedoen?

De participatie wordt opgezet in 2 fases; namelijk het opstellen van algemene maatregelen en het ontwerpen van de directe omgeving van de stations. Bij het verbeteren van de stations willen we graag zoveel mogelijk belanghebbenden betrekken. De doelgroep is zeer divers in leeftijd, digitale vaardigheden, en (Nederlandstalige) geletterdheid. In Zuidoost heerst een zekere mate van participatie-moeheid. Wij benaderen de doelgroep daarom op een persoonlijke wijze. Ook maken we gebruik van diverse kanalen en talen (Nederlands en Engels) om zo veel mogelijk mensen te bereiken. We benaderen de belanghebbenden onder andere via:

- Buurthuizen: In de buurthuizen worden structurele activiteiten georganiseerd voor verschillende doelgroepen zoals; meidenavonden, naaiclubs en sportactiviteiten voor ouderen. We gaan daarom langs bij buurthuizen SouthEast-STars (Strandvliet/Venserpolder), Swazoom (Strandvliet/Venserpolder), Simud (Kraai-ennest), De Handreiking (Bullewijk), Mijehof (Holendrecht), Holendrecht (Holendrecht), Gein (Gein), NoLIMIT (Ganzenhoef), Aanwezig&Bezig (Ganzenhoef), Bonte Kraai (Kraaiennest), Nel-lestein (Gaasperplas) & Ala Kondre (Algemeen), Kwakoe (Algemeen)
- Middelbare scholen
- Gebedshuizen
- Grote werkgevers: Zuidoostcity, Gemeente Amsterdam, AUMC, IKEA, Evenementaanbieders
- Gebiedsmakelaars & gebiedsteams

In Zuidoost heerst een zekere mate van participatiemoeheid, we proberen daarom waar mogelijk aan te sluiten bij de participatietrajecten van andere projecten in Zuidoost.

Genderinclusieve participatievormen

In de eerste fase van dit project is al met verschillende groepen vrouwen en meiden gesproken. Hun inbreng is meegenomen in de Nota van Uitgangs-

punten. In de volgende fase zullen we weer contact opnemen met de deelnemers die hun contactgegevens hebben verstrekt. Dit zijn onder andere:

- Reizigers die gesproken zijn bij metro- en treinstations Bullewijk, Holendrecht, Gaasperplas, Reigersbos en Gein;

- Vrouwen en meiden waarmee verdiepende gesprekken zijn gevoerd in Buurthuis Gein & Dans Studio Free&Style Bullewijk;
- Reizigers die de online enquête hebben ingevuld.

Hoe informeren we?

We zorgen ervoor dat we de diverse doelgroepen bereiken door diverse communicatiekanalen te gebruiken in een mix van offline en online middelen. Alle betrokkenen worden minimaal 2 weken voorafgaand aan een eventuele inloopsessie geïnformeerd.

Offline middelen die we bijvoorbeeld in gaan zetten zijn:
- Huis-aan-huis folder (ook in buurthuizen en sportverenigingen verspreiden)
- Advertentie in metro's met link naar online pagina
- Abri's rondom de metrostations
- Gesprekken (bv op straat of tijdens inloopsessie)
- Via bestaande organisatievormen middels flyers

Online middelen die we bijvoorbeeld in gaan zetten zijn:
- Webpagina op amsterdam.nl
- OpenStad.nl
- Facebookpagina Zuidoost
- Community Whatsapp-groepen (via gebiedsmakelaars)
- Socials en digitale nieuwsbrief
- Enquêteformulier

Alle communicatie- en participatiemiddelen zullen in het Nederlands en Engels worden ingezet.

Wat gebeurt er met uw inbreng?

De resultaten van alle gesprekken, bijeenkomsten en online participatie worden samengevat en anoniem op een online platform geplaatst, zoals OpenStad. Van elk gesprek en elke bijeenkomst krijgen de deelnemers een geanonimiseerd verslag toegestuurd. Het projectteam gebruikt de resultaten van de par-ticipatie van elk station om verder te werken aan het ontwerp. Niet alle ideeën en wensen kunnen terug-komen in het ontwerp. Soms worden andere keuzes gemaakt dan uit de participatie naar voren komt. Bijvoorbeeld omdat het algemeen belang wordt gediend of keuzes voor klimaatbestendigheid nodig zijn. Aan het einde het participatietraject van elk station wordt het definitief ontwerp opgeleverd. Het team legt daarbij uit hoe de input van de participatie is verwerkt: wat is gebruikt, wat niet, en waarom. Alle definitieve ontwerpen en uitleg worden gepubliceerd op het online platform. Betrokkenen ontvangen een e-mail zodra deze beschikbaar zijn.

Gedurende het participatieproces verzamelen we contactgegevens van deelnemers, waarmee we een e-mailbestand opbouwen. Via dit bestand en overige digitale communicatiekanalen nodigen we belanghebbenden uit voor vervolgfases. We gaan volgens Algemene Verordening Gegevens (AVG) zorgvuldig met deze gegevens om.

Vooruitblik

We gaan eerst de algemene maatregelen uitwerken. Daarna maken we een voorstel per station.

De globale planning is:

2026 Ontwerpfase: definiëren van de uniforme ontwerpprincipes
2027 Ontwerpfase: specifieke uitwerking per station en voorbereiding besluitvorming
2028 Besluit start uitvoeringsfase, voorbereiding uitvoering
2029 Voorbereiding uitvoering en start uitvoering: Spaklerweg, Van der Madeweg, Bullewijk
2030 Uitvoering: Strandvliet, Overamstel, Holendrecht
2031 Uitvoering: Reigersbos, Gein
2032 Uitvoering: Venserpolder, Verrijn Stuarweg, Ganzenhoef
2033 Uitvoering: Kraaiennest, Gaasperplas

Betrokkenen worden op de hoogte gehouden van de planning en tussentijdse stappen. Het kan zijn dat dit participatieproces anders loopt dan beschreven. Mochten er wijzigingen plaatsvinden dan zullen we dit uitleggen. Kijk voor de actuele informatie op amsterdam.nl.